

ĐẠI HỌC QUỐC GIA HÀ NỘI
VIỆN VIỆT NAM HỌC VÀ KHOA HỌC PHÁT TRIỂN

PISIT AMNUAYNGERNTRA

CỘNG ĐỒNG VIỆT KIỀU TỈNH UDONTHANI

Chuyên ngành: Việt Nam học

Mã số: 60 31 60

TÓM TẮT LUẬN VĂN THẠC SĨ VIỆT NAM HỌC

HÀ NỘI – 2012

Luận văn được hoàn thành tại:

**VIỆN VIỆT NAM HỌC VÀ KHOA HỌC PHÁT TRIỂN
ĐẠI HỌC QUỐC GIA HÀ NỘI**

Người hướng dẫn khoa học: GS.TS NGUYỄN QUANG NGỌC

Phản biện 1: PGS.TS. Nguyễn Tương Lai

Phản biện 2: PGS.TS. Vũ Hào Quang

Luận văn sẽ được bảo vệ trước Hội đồng chấm luận văn thạc sĩ học tại:
Viện Việt Nam học và Khoa học phát triển, Đại học Quốc gia Hà Nội

Có thể tìm hiểu luận văn tại:

- Trung tâm thông tin – thư viện Đại học Quốc gia Hà Nội

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài, tính cấp thiết của đề tài

Tỉnh Udonthani là một tỉnh nằm trong miền Đông Bắc Thái Lan. từ xưa cho đến nay Udonthani là trung tâm kinh tế phía Bắc của miền Đông Bắc Thái Lan. Vị trí địa lý này khiến cho tỉnh Udonthani có nền kinh tế phát triển hơn so với các tỉnh khác trong miền Đông Bắc Thái Lan. Do vậy, Udonthani là nơi được người Việt tảo cư chọn đầu tiên khi tảo cư sang Thái Lan và làm ăn tại Thái Lan.

Người Việt Nam đã tảo cư sang Thái Lan và đến sinh sống ở Udonthani vào khoảng đầu thế kỷ XX, từ đó đến nay chia ra làm 3 giai đoạn. Giai đoạn thứ nhất là khoảng đầu thế kỷ XX. Giai đoạn thứ hai là lánh nạn từ thủ đô Viêng Chăn sang Udonthani vào năm 1946. Giai đoạn cuối cùng là bắt đầu từ năm 1953 đến nay. Thời xưa tỉnh Udonthani có vai trò rất quan trọng đối với Việt kiều ở Thái Lan như trung tâm của cuộc vận động Việt kiều ở Thái Lan và một trong những tỉnh ở Thái Lan được Bác Hồ đặt chân hoạt động và sinh sống.

Cuộc sống của Việt kiều tỉnh Udonthani ngày trước rất khó khăn bởi chính phủ Thái Lan đã đề ra những chính sách nghiêm ngặt đối với Việt kiều ở Udonthani nói riêng và Việt kiều ở Thái Lan nói chung. Việc liên lạc của người Việt Nam ở tỉnh Udonthani về nước hầu như là không có bởi chính quyền Thái Lan đã kiểm tra rất chặt chẽ. Về văn hóa, văn hóa Việt Nam được Việt kiều ở đây giữ gìn và kế thừa từ xưa đến nay. Về kinh tế, trong thời ban đầu Việt kiều ở đây sinh sống khá vất vả. Tuy nhiên với đức tính chăm chỉ và có khả năng trong kinh doanh, Việt kiều ở đây đã làm cho kinh tế dần dần phát triển và đến nay nhiều ngành kinh tế trong tỉnh Udonthani đều do họ nắm giữ.

Cộng đồng Việt kiều tỉnh Udonthani có những đặc trưng của cộng đồng Việt kiều ở nước ngoài nói chung và cộng đồng Việt kiều ở Thái Lan nói riêng, có những đóng góp cho sự phát triển kinh tế-xã hội ở tỉnh

Uóonthani, Thái Lan. Chính vì thế chúng tôi đã làm luận văn Thạc sĩ của mình chọn đề tài nghiên cứu là “*Cộng đồng Việt kiều tỉnh Uđonthani*”.

2. Mục tiêu của đề tài

Mục tiêu nghiên cứu của luận văn là khảo sát cộng đồng Việt kiều trong tỉnh Uđonthani và đưa ra kết quả nghiên cứu về các đặc điểm của cộng đồng Việt kiều tỉnh Uđonthani từ xưa đến nay, bao gồm đặc điểm về chính trị, kinh tế, xã hội và văn hóa.

3. Lịch sử nghiên cứu vấn đề

Cho đến nay các công trình nghiên cứu về Việt kiều ở Thái Lan chủ yếu nghiên cứu khái quát về Việt kiều ở Thái Lan và tập trung chủ yếu nghiên cứu về mặt chính trị nhưng chưa có công trình nghiên cứu nào nghiên cứu về mặt kinh tế, xã hội và văn hóa. Có hai công trình nghiên cứu về cộng đồng Việt kiều tỉnh Uđonthani. Hai công trình nghiên cứu này tập trung nghiên cứu về ngôn ngữ và sự biến đổi văn hóa trong cộng đồng Việt kiều tỉnh Uđonthani. Tuy nhiên, cho đến nay, chưa có công trình nghiên cứu nào nghiên cứu một cách tổng hợp và toàn diện về các đặc điểm trong cộng đồng Việt kiều tỉnh Uđonthani như đặc điểm chính trị, kinh tế, xã hội và văn hóa.

4. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu của đề tài

4.1. Đối tượng

Đối tượng nghiên cứu của luận văn này là cộng đồng Việt kiều tỉnh Uuonthani. Tác giả luận văn tập trung nghiên cứu các đặc điểm của cộng đồng Việt kiều tỉnh Uđonthani và quá trình phát triển của cộng đồng Việt kiều tỉnh Uđonthani.

4.2. Phạm vi nghiên cứu

Luận văn này tập trung nghiên cứu các đặc điểm của cộng đồng Việt kiều trong tỉnh Uđonthani từ khi xuất hiện cộng đồng cho đến hiện nay như đặc điểm về chính trị, kinh tế, xã hội và văn hóa. Trong đó luận văn còn tập trung nghiên cứu cả người Việt cũ đã tản cư trước chiến tranh thế

giới thứ hai và người Việt mới đã tản cư sang Thái Lan sau chiến tranh thế giới thứ hai.

Luận văn tập trung điều tra khảo sát cộng đồng Việt kiều tỉnh Udonthani trong 4 khu vực trong huyện Mường Udonthani, tỉnh Udonthani gồm khu vực Sang Luông; khu vực Bán Chìc; khu vực Hayek và khu vực Siyek Honarika.

5. Phương pháp nghiên cứu

5.1 Phương pháp nghiên cứu

Do luận văn nghiên cứu về cộng đồng người Việt kiều tỉnh Udonthani nên chúng tôi chủ yếu sử dụng phương pháp xã hội học lịch sử, dân tộc học và văn hóa học để nghiên cứu. Cho nên việc điều tra thực địa được áp dụng chủ yếu cho luận văn như chúng tôi đã đi khảo sát tại các khu vực có Việt kiều sinh sống trong tỉnh Udonthani và thực hiện phỏng vấn sâu để biết các thông tin chi tiết đầy đủ mọi mặt trong cộng đồng Việt kiều tỉnh Udonthani. Ngoài ra, luận văn này còn sử dụng một số phương pháp sau:

- Phương pháp liên ngành để tổng hợp lại các thông tin liên quan đến cộng đồng Việt kiều tỉnh Udonthani, đánh giá sự phát triển của cộng đồng.
- Phương pháp miêu tả để miêu tả những đặc điểm của cộng đồng Việt kiều tỉnh Udonthani và miêu tả quá trình hình thành của cộng đồng Việt kiều tỉnh Udonthani từ khi cộng đồng ra đời đến ngày hôm nay và đánh giá xu hướng của cộng đồng trong tương lai.

5.2 Cở sở tài liệu

Do luận văn này nghiên cứu về cộng đồng Việt kiều tỉnh Udonthani nên các thông tin liên quan đến cộng đồng Việt kiều tỉnh Udonthani cả ở Việt Nam lẫn nước ngoài khá ít. Cho nên chúng tôi chủ yếu sử dụng các tài liệu từ việc điều tra thực địa để xây dựng luận văn. Ngoài ra, luận văn này khai thác sử dụng các sách, báo cáo, văn bản của đơn vị chính phủ Thái Lan và các công trình nghiên cứu liên quan đến cộng đồng Việt kiều tỉnh Udonthani để bổ sung trong việc xây dựng luận văn này.

6. Đóng góp của luận văn

- Luận văn đưa ra thông tin về các đặc điểm của cộng đồng Việt kiều tỉnh Udonthani mà từ trước đến nay chưa có công trình nào nghiên cứu cụ thể.
- Luận văn này là công trình nghiên cứu cộng đồng Việt kiều ở Thái Lan một cách toàn diện đầu tiên ở Thái Lan.
- Luận văn được dùng làm tài liệu tham khảo cho việc nghiên cứu cộng đồng Việt kiều ở Thái Lan nói riêng, ở nước ngoài nói chung.
- Trong công trình này, chúng tôi đã rút ra được những kết luận đặc trưng về cộng đồng Việt kiều tỉnh Udonthani như việc giữ gìn và tồn tại của văn hóa Việt Nam trong cộng đồng Việt kiều tỉnh Udonthani.
- Kết quả nghiên cứu phần nào có thể giúp những nhà chính sách ở Thái Lan có cơ sở để làm chính sách đối với người dân thiểu số ở Thái Lan.
- Luận văn này là một công trình nghiên cứu giúp cả người Thái Lan lẫn người Việt Nam hiểu về cuộc sống của Việt kiều ở Thái Lan cụ thể hơn.

7. Cấu trúc của luận văn

Ngoài phần Mở đầu và phần Kết luận, Luận văn gồm 3 chương với bố cục như sau:

Chương 1: Quá trình hình thành cộng đồng Việt kiều tỉnh Udonthani

Chương 2: Đặc điểm chính trị, kinh tế và xã hội của cộng đồng Việt kiều tỉnh Udonthani

Chương 3: Đời sống văn hóa của cộng đồng Việt kiều tỉnh Udonthani

Ngoài ra luận văn còn có: Tài liệu tham khảo; Phần Phụ Lục bao gồm: ảnh về cộng đồng Việt kiều tỉnh Udonthani, danh sách Việt kiều được phỏng vấn và bản đồ tỉnh Udonthani.

CHƯƠNG 1 : QUÁ TRÌNH HÌNH THÀNH CỘNG ĐỒNG VIỆT KIỀU TỈNH UDONTHANI

1.1. Khái quát về tỉnh Udonthani

Udonthani là một tỉnh nằm ở phía Bắc của miền Đông Bắc Thái Lan, nơi đã xuất hiện trong lịch sử hơn năm nghìn năm trước. Ngoài ra Udonthani còn là vùng giàu tài nguyên thiên nhiên và có vị trí địa lý rất

thuận lợi cho sự phát triển kinh tế, như Udonthani là cửa đến (Gate Way) các tỉnh bên phía Bắc miền Đông Bắc Thái Lan và các nước láng giềng như Lào và Việt Nam. Do vậy, khu vực này thu hút được cư dân nơi khác chuyển đến sinh sống cho đến hiện nay, đặc biệt là người Việt Nam tản cư từ đầu thế kỷ XX.

1.1.1 Lịch sử tỉnh Udonthani

Udonthani đã xuất hiện từ lâu do việc tìm thấy nhiều đồ cổ của các nhà khảo cổ học. Các nhà khảo cổ học cho rằng khu vực tỉnh Udonthani hiện nay, thời xưa là nơi sinh sống của con người từ thời tiền sử khoảng 5.000-7.000 năm trước.

Trong thời vua Rama V, nước Xiêm bị thực dân Pháp và Anh đe dọa. Vào ngày 21 tháng 7 năm 1893, Pháp gửi tối hậu thư cho Xiêm và yêu cầu nhận hợp đồng trong 24 tiếng. Trong hợp đồng nói rằng Xiêm phải trả đất đai khu vực tả ngạn sông Mê Kông cho Pháp và cấm quân Xiêm đặt trụ sở quân đội trong khu vực giáp với sông Mê Kông 25 km. Nếu Pháp không thấy Xiêm đồng ý thì Pháp sẽ quay lại đóng vịnh Thái Lan.

Vào ngày 3 tháng 10 năm 1893, vua Rama V quyết định ký hai hợp đồng với Pháp để giữ nước. Vì vậy Phrachao Borommawongtho Kromluang Prachak Silpakom, cao ủy khu Lao Phuan lúc đó đang có trụ sở quân đội ở mường Nong Khai phải di chuyển trụ sở quân đội ở thành sang Ban Dua Mak Khaeng. Do Phrachao Borommawongtho Kromluang Prachak Silpakom thấy rằng khu vực này có vị trí hợp lý vì có nguồn nước tốt như là hồ Na Kua (công viên Nong Prachak Silpakom hiện nay) và các hồ trong tỉnh Udonthani hiện nay. Vào năm 1899, vua Rama V đề nghị chuyển tên từ khu “Lao Phuan” thành khu “Fai Nua”. Vào năm 1907, Phra Worawongthoe Phra Ong Chao Wathananu Wong đã thay tên khu “Fai Nua” thành khu “Udon” và tập trung 12 mường bên cạnh. Sau cuộc cách mạng Xiêm ngày 24 tháng 6 năm 1932, vương quốc Xiêm đã cải thiện hệ thống hành chính theo Quy định hành chính vương quốc Xiêm năm 1932, trong phần hành chính địa phương đã hủy hệ thống quản lý “khu” thành

“tỉnh” và “huyện”. Cho nên khu Udon bị hủy và trở thành tỉnh Udonthani cho đến hiện nay.

1.1.2 Vị trí địa lý và khí hậu

Udonthani nằm ở phía Bắc miền Đông Bắc Thái Lan và giáp với tỉnh Nong Khai phía Bắc, Khon Kaen, Kalasin phía Nam, Sakon Nakhon phía Đông, Loei và Nongbua Lamphu phía Tây. Vị trí địa lý của tỉnh Udonthani quan trọng nhất trong phía Bắc miền Đông Bắc Thái Lan vì Udonthani là trung tâm giao thông của khu vực này và nó giáp với các tỉnh phía Bắc miền Đông Bắc. Udonthani cách thủ đô Băng Cốc khoảng 562 km và cách thủ đô Viêng Chăn (Lào) 80 km. Udonthani có khí hậu nhiệt đới gió mùa, mỗi mùa thời tiết khác biệt nhau rất rõ ràng. Trong tỉnh Udonthani có thể chia ra 3 mùa: Mùa hè; Mùa Mưa và Mùa Đông.

1.1.3 Dân cư

Theo thống kê của trụ sở tỉnh Udonthani, năm 2006 Udonthani có dân số 1.527.562 người (nam 764.577 người và nữ 762.985 người). Udonthani là khu vực tập trung nhiều dân tộc khác nhau. Dân cư trong tỉnh Udonthani chủ yếu là người Thái khoảng 95%, phần còn lại là người Hoa và người Việt Nam. Dân cư tỉnh Udonthani chủ yếu theo đạo Phật, tiếp theo là Kitô giáo và Hồi giáo.

1.1.4 Hệ thống hành chính

Udonthani có khu vực hành chính chia ra làm 20 huyện, 156 xã, 1.880 thôn, 101 khu dân cư.

Udonthani có hệ thống hành chính gồm 2 cấp là:

(1) Hành chính công quyền cấp tỉnh, có tỉnh là đơn vị hành chính lớn nhất và có phạm vi bao gồm nhiều huyện.

(2) Hành chính cấp địa phương gồm 1 tổ chức quản lý tỉnh, 1 thị chính thành phố Udonthani, 3 thị chính tỉnh Udonthani, 44 thị chính xã và 132 tổ chức hành chính xã.

1.1.5 Hệ thống giáo dục và đào tạo

Udonthani là trung tâm giáo dục và đào tạo của phía Bắc miền Đông Bắc Thái Lan vì Udonthani có đầy đủ cả trường công lẫn trường tư và nhiều trường trong tỉnh Udonthani nổi tiếng trong khu vực miền Đông Bắc Thái Lan. Ngoài ra, Udonthani còn có hệ thống giáo dục và đào tạo ở tất cả các cấp theo quy định của Bộ giáo dục và đào tạo Thái Lan từ bậc mẫu giáo cho đến bậc cao học.

1.1.6 Xã hội và kinh tế

Trong thời kỳ ban đầu, Udonthani là một tỉnh chưa phát triển bởi khu vực này ở xa trung tâm thủ đô Băng Cốc. Sau thời kỳ mới thành lập, Udonthani dần dần có cư dân ở nơi khác di cư đến càng ngày càng nhiều. Vào năm 1937 là thời gian tỉnh Udonthani bắt đầu nhận nhiệm vụ buôn bán do chính phủ đã làm đường sắt đến tỉnh Khon Kaen. Vào năm 1946, người Việt Nam từ Viêng Chăn tản cư sang Udonthani. Cho đến khoảng năm 1962, thống chế Sarit Thanarat, thủ tướng Thái Lan đã cho phép Mỹ thành lập 7 căn cứ quân sự Mỹ công khai và 30 căn cứ quân sự Mỹ bí mật trên đất Thái Lan. Trong đó Udonthani được chọn làm căn cứ quân sự Mỹ quan trọng nhất ở Thái Lan. Trong thời Mỹ đặt căn cứ quân sự ở Udonthani, nền kinh tế của tỉnh Udonthani đạt đến đỉnh cao.

Về nghề nghiệp, trước năm 1962, người Thái trong tỉnh Udonthani chủ yếu làm ruộng và chăn nuôi. Còn người Hoa và người Việt tỉnh Udonthani chủ yếu làm nghề buôn bán và thợ.

1.1.7 Văn hóa

Do Udonthani nằm trong miền Đông Bắc Thái Lan (gọi theo tiếng địa phương là miền I-xản), cho nên Udonthani cũng có phong tục tập quán địa phương như các tỉnh khác trong miền Đông Bắc Thái Lan. Phong tục truyền thống đặc trưng của người Thái I-xản là trong một năm sẽ tổ chức việc làm phúc hàng tháng. Ngoài phong tục Hit Sib Song ra, Udonthani còn có các lễ hội quan trọng của tỉnh Udonthani tổ chức trong năm.

1.2. Các giai đoạn ra đời cộng đồng Việt kiều tỉnh Udonthani

Cộng đồng Việt kiều tỉnh Udonthani ra đời từ năm 1924, do nhà cách mạng Việt Nam xây dựng tại làng Noong Bua và làng Noong Ôn với mục đích hoạt động chính trị, cơ sở cách mạng của Việt kiều trong tỉnh và nơi nhận người Việt trong nước sang học tập cách mạng.

Năm 1946 người Việt Nam từ Lào đã tản cư qua sông Mê Kông vào Thái Lan lánh nạn và tiếp tục đến tỉnh Udonthani do bị quân Pháp trấn áp. Điều này đã khiến cho tỉnh Udonthani thời đó có người Việt Nam sinh sống đông đúc. Ban đầu người Việt Nam tỉnh Udonthani được sự giúp đỡ của ngài Pridi Banomyong như cho khai hoang đất đai, chỗ ăn chỗ ở, việc làm, v.v.. Tuy nhiên cuộc sống người Việt Nam ở tỉnh Udonthani yên ổn không lâu, chính phủ Thống chế Luang Phibunsongkhrum lên cầm quyền, bắt đầu vào giai đoạn khó khăn cho đến cuối thập niên 1990. Tuy nhiên sau khi Việt Nam và Thái Lan thành lập quan hệ ngoại giao, tình hình của người Việt Nam tỉnh Udonthani đã tốt lên. Tuy nhiên, năm 1976 việc quân đội Việt Nam vào Campuchia, đã ảnh hưởng trực tiếp tới quan hệ ngoại giao giữa Việt Nam và Thái Lan, tới cuộc sống của Việt kiều tỉnh Udonthani.

Đến thời chính phủ Tướng Chatichai Choonhavan, tình hình bên trong và bên ngoài Thái Lan đã trở lại bình thường. Việt Nam đã rút quân khỏi Campuchia và thay đổi chính sách ngoại giao. Mặt khác, Việt Nam bắt đầu khôi phục quan hệ ngoại giao với các nước láng giềng trong khu vực Đông Nam Á. Điều đó làm cho chính phủ Thái Lan yên tâm và có chính sách tốt hơn đối với người Việt Nam ở Thái Lan, như chấp nhận cho người Việt Nam nhập quốc tịch Thái.

CHƯƠNG 2 : ĐẶC ĐIỂM CHÍNH TRỊ, KINH TẾ VÀ XÃ HỘI CỦA CỘNG ĐỒNG VIỆT KIỀU TỈNH UDONTHANI

2.1. Đặc điểm chính trị của cộng đồng Việt kiều tỉnh Udonthani

2.1.1. Sự phân biệt đối xử với người Việt Nam trong tỉnh Udonthani của chính phủ Thái Lan

Năm 1945 Bộ Nội vụ Thái Lan quy định kiểm tra người nước ngoài vào Thái Lan, người Việt Nam tản cư vào Thái Lan từ năm 1945 coi như có địa vị là người ngoại kiều. Do vậy Bộ Nội vụ Thái Lan đã phân loại người Việt Nam ở Thái Lan thành 2 nhóm.

1) Nhóm “Duôn kàu” trong tiếng Thái và “Việt cũ” trong tiếng Việt, sử dụng để gọi người Việt Nam tản cư sang Thái Lan từ thời vương quốc Ayutthaya đến thời trước chiến tranh thế giới thứ hai, tức là trước năm 1945.

2) Nhóm “Duôn mầy” hoặc “Duôn ôp-pa-dốp” trong tiếng Thái và “Việt mới” hoặc “Việt Nam tản cư”, đều sử dụng để gọi người Việt Nam tản cư sang Thái Lan sau chiến tranh thế giới thứ hai, chính là từ năm 1945 theo Quy định của Bộ Nội vụ Thái Lan.

Riêng về tỉnh Udonthani, người Việt mới hoặc người Việt Nam tản cư cũng đã tản cư sang Thái Lan sau chiến tranh thế giới thứ hai, tức là tản cư sang từ năm 1946 trở đi. Người Việt mới trong tỉnh Udonthani chiếm 99% trong số Việt kiều đang sinh sống ở tỉnh Udonthani hiện nay. Họ bị ép buộc trong cuộc sống hàng ngày giống như người Việt Nam ở các tỉnh khác trong Thái Lan.

2.1.2. Đơn vị hành chính của chính phủ Thái Lan đối với Việt kiều và tổ chức xã hội trong cộng đồng người Việt kiều tỉnh Udonthani

2.1.2.1. Đơn vị hành chính của chính phủ Thái Lan đối với Việt kiều

Đơn vị hành chính của chính phủ Thái Lan đối với người Việt Nam tản cư ở Thái Lan bắt đầu sau khi người Việt Nam tản cư sang Thái Lan. Thời kỳ ban đầu (1946 – 1951), việc quản lý người Việt Nam tản cư được chính phủ Thái Lan chia thành hai phần: thứ nhất là phần trung ương có Ban ngoại giao Bộ Nội vụ Thái Lan quản lý người Việt Nam tản cư và thứ hai là phần địa phương có nhà chức trách bên phía hành chính gồm tỉnh trưởng, huyện trưởng, xã trưởng và trưởng thôn quản lý người Việt Nam tản cư. Trong giai đoạn 1951-1970, việc quản lý người Việt Nam tản cư

được giao cho Vụ Công an. Trong giai đoạn 1970-1992, Hội đồng Bộ trưởng chính phủ Thống chế Thanom Kittikachorn ra nghị quyết ngày 28 tháng 4 năm 1970, tổ chức Trung tâm chỉ huy và phối hợp việc ban chỉ huy phòng chống và trấn áp Cộng sản. Trung tâm này có nhiệm vụ quản lý về người Việt Nam tảo cư. Từ năm 2003 trở đi, việc quản lý người Việt Nam tảo cư được giao cho Văn phòng an ninh nội vụ, Vụ hành chính, Bộ Nội vụ Thái Lan

2.1.2.1. Tổ chức xã hội trong cộng đồng Việt kiều tỉnh Udonthani

(1) Giai đoạn ban đầu của cộng đồng Việt kiều tỉnh Udonthani

Giai đoạn năm 1927-1928, cộng đồng Việt kiều tỉnh Udonthani tổ chức Chi bộ Việt Nam Thanh niên Cách mạng Đồng chí hội nằm trên đường Sang Luông và sau đó trở thành trung tâm vận động của Việt kiều ở Thái Lan. Cùng thời điểm này, cộng đồng Việt kiều tỉnh Udonthani thành lập Hội hợp tác, Hội Thân ái và các tổ chức phụ nữ, thiếu niên. Đến năm 1942-1943, Tổng Hội Việt kiều cứu quốc được thành lập ở làng Việt kiều, khu Sang Luông tỉnh Udonthani. Tổng hội Việt kiều cứu quốc tỉnh Udonthani hoạt động cho đến năm 1952 bị bắt phải giải tán do lệnh của chính phủ Thống chế Luang Phibunsongkram.

(2) Giai đoạn sau khi tảo cư sang Thái Lan đến cuối thập kỷ 1980

Tổ chức xã hội trong cộng đồng Việt kiều tỉnh Udonthani có cơ cấu, gồm 4 cấp: Tổ, Chòm, Làng, Địa phương. Các cấp tổ chức xã hội của cộng đồng Việt kiều tỉnh Udonthani đều hoạt động bí mật.

(3) Tổ chức Hội người Việt Nam tỉnh Udonthani hiện nay.

Trong giai đoạn này, cuộc sống của Việt kiều tỉnh Udonthani đã ổn định. Việt kiều tỉnh Udonthani đã họp nhau và quyết định tổ chức Hội người Việt Nam tỉnh Udonthani với mục đích khuyến khích công lý trong xã hội, gặp gỡ trao đổi ý kiến, Khuyến khích và giúp đỡ người Thái Lan gốc Việt Nam về nghề nghiệp, du lịch và doanh nghiệp, v.v.. Hội người Việt Nam tỉnh Udonthani có Ban chấp hành hội, tiến hành các hoạt động cao nhất trong cộng đồng Việt kiều tỉnh Udonthani.

2.1.3. Chính sách của chính phủ Thái Lan đối với Việt kiều từ trước đến nay

Chính sách của chính phủ Thái Lan đối với Việt kiều ở Thái Lan mỗi giai đoạn có những sự khác biệt nhau. Chính sách đó phụ thuộc vào diễn biến tình hình trên thế giới, phụ thuộc vào chính sách và chiến lược của Mỹ trong việc chống lại cộng sản. Chính sách của chính phủ Thái Lan đối với người Việt Nam còn ảnh hưởng trực tiếp với cuộc sống của người Việt Nam tỉnh Udonthani nói riêng và Việt kiều Thái Lan nói chung.

(1) Chính sách của chính phủ Thái Lan đối với người Việt Nam tản cư giai đoạn 1945-1947

Chính phủ Thái Lan đưa ra các chính sách giúp đỡ người Việt Nam tản cư theo cơ sở nhân đạo như tìm kiếm chỗ ăn chỗ ở, thuốc uống và tìm việc làm. Ngoài ra còn giúp đỡ người Việt Nam chống Pháp.

(2) Chính sách của chính phủ Thái Lan đối với người Việt Nam tản cư giai đoạn 1948-1969

Chính sách của chính phủ Thái Lan đối với người Việt Nam tản cư giai đoạn 1948-1969 bắt đầu từ chính phủ Thống chế Luang Phibunsongkhram đã thi hành nhiều biện pháp đối với người Việt Nam ở Thái Lan như cấm tất cả mọi hoạt động của Việt kiều; đóng cửa trụ sở phái đoàn đại diện của Việt Nam Dân chủ Cộng hòa tại Băng Cốc năm 1951; tước đoạt vũ khí, dồn Việt kiều vào các tỉnh biên giới và giải tán Hội Việt kiều cứu quốc ở Thái Lan năm 1952. Ngoài ra chính phủ Thống chế Luang Phibunsongkhram còn cấm Việt kiều tản cư không được làm 9 nghề như: thợ mộc, thợ nề, thợ cắt tóc, thợ may, nghề máy, nghề điện, lái xe, làm vườn, tiêm thuốc. Và còn bắt Việt kiều phải nộp thuế thân 220 baht. Ngoài ra, Chính phủ Thống chế Luang Phibunsongkhram còn đưa ra những biện pháp hạn chế khu vực sinh sống đối với người Việt Nam tản cư, bắt đầu từ năm 1949. Dưới thời chính phủ Thống chế Sarit Dhanarajata có chính sách trấn áp cộng sản và tiếp tục tiến hành chính sách ép buộc và quản lý nghiêm ngặt đối với người Việt Nam tản cư.

Trong thời điểm này, chính phủ Thái Lan cố gắng nhiều lần đưa người Việt Nam tản cư về nước. Ngày 20 tháng 8 năm 1959 tại Răng Gun, Miền Điện. Hai bên đã ký hiệp định cho Việt kiều hồi hương ngày 14 tháng 8 năm 1959. Cuộc hồi hương người Việt Nam về miền Bắc Việt Nam được tiến hành từ tháng 3 năm 1963 đến tháng 7 năm 1964 thì phải dừng lại vì Mỹ ném bom vào vịnh Bắc Bộ. Từ năm 1963-1969 là giai đoạn của chính phủ Thống chế Thanom Kittikachorn. Thủ tướng Thanom đã tiếp tục tiến hành chính sách kiểm soát người Việt Nam tản cư, chống lại và trấn áp cộng sản quyết liệt.

(3) Chính sách của chính phủ Thái Lan đối với người Việt Nam tản cư giai đoạn 1970-1987

Trong thời kỳ ban đầu của giai đoạn 1970-1987, chính phủ Thống chế Thanom Kittikachorn vẫn nắm quyền. Chính phủ này tiếp tục ép buộc người Việt Nam tản cư.

(4) Chính sách của chính phủ Thái Lan đối với người Việt Nam tản cư giai đoạn 1988-nay

Sau khi tướng Chatichai Choonhavan làm Thủ tướng từ ngày 4 tháng 8 năm 1988, chính sách của chính phủ giai đoạn này đối với người Việt Nam tản cư mới đã nói lỏng nhiều hơn. Ngày 29 tháng 5 năm 1990, Hội đồng Bộ trưởng đề ra chính sách cho con cháu người Việt Nam tản cư, sinh ra ở Thái Lan có cơ hội được nhập quốc tịch Thái Lan theo quy định của chính phủ, có nghĩa là chấp nhận con cháu của người Việt Nam tản cư ở Thái Lan.

2.1.4. Quan hệ gắn bó của Việt kiều với đất nước Việt Nam

Giai đoạn 1920-1924, các nhà cách mạng Việt Nam đã nghiên cứu tỉnh Udonthani có Việt kiều sinh sống khá đông. Họ quyết định xây hai làng Việt Nam. Từ đó, Việt kiều ở Udonthani đoàn kết với nhau và nhiều con cháu Việt kiều đã tham gia các tổ chức trong làng như Hội hợp tác và Hợp Ái quốc. Trong giai đoạn này, Việt kiều ở Udonthani gần gũi nhau

hơn và sinh hoạt theo lối sống Việt Nam hơn trước như trong làng có tổ chức hát văn nghệ, có trò chơi Việt Nam...

Đến giai đoạn người Việt Nam từ nước Lào tản cư sang Udonthani năm 1946, Việt kiều nhóm này là người Việt mới có quan hệ gắn bó với đất nước Việt Nam bởi khi họ sang Lào, họ có ý định làm ăn tạm thời một vài năm, hy vọng với sự cần cù lao động, ăn tiêu tiết kiệm họ sẽ dành dụm được ít tiền để làm vốn sinh sống khi trở về Việt Nam. Cho nên lòng yêu nước của những người Việt mới này rất đáng kể. Việt kiều đã đóng góp cho phong trào yêu nước rất nhiều.

Đến thời chính phủ Tướng Chatichai Choonhavan, cuộc sống của Việt kiều tỉnh Udonthani lại ổn định và thoải mái hơn bởi chính sách cấp giấy ngoại kiều và quốc tịch Thái Lan cho Việt kiều ở Thái Lan. Sau khi Việt kiều tỉnh Udonthani có giấy ngoại kiều hoặc quốc tịch Thái Lan, họ đã về thăm quê hương nhiều lần.

2.2. Đặc điểm kinh tế của cộng đồng Việt kiều tỉnh Udonthani

Đến đầu thập kỷ 1930, người Việt Nam ở các tỉnh khác của Thái Lan và từ Việt Nam dần dần di cư sang Udonthani. Trong thời đó, người Việt Nam tỉnh Udonthani làm rất nhiều nghề như làm ruộng, làm cửa gỗ và buôn bán nhỏ trong thành phố. Ở làng Noong Bua có vài chục gia đình người Việt sinh sống bằng nghề làm vườn và chăn nuôi. Còn ở làng Noong Ôn, Việt kiều ở đây làm vườn, chăn nuôi, trồng khoai lang, v.v.. Ngoài ra, còn có một số Việt kiều làm các nghề khác như thợ cưa, thợ mộc, thợ nề, v.v..

Vào giai đoạn 1945-1947, phụ nữ Việt Nam chủ yếu đi buôn bán ở các chợ của tỉnh Udonthani. Phụ nữ Việt Nam ở chợ buôn bán rất nhiều thứ khác nhau như các loại món ăn Việt Nam. Còn đàn ông Việt Nam chủ yếu làm thợ.

Giai đoạn năm 1960-1975 là giai đoạn quân Mỹ đặt căn cứ quân sự tại tỉnh Udonthani. 8.000 quân Mỹ trực ở căn cứ quân sự Udonthani làm cho kinh tế tỉnh Udonthani thịnh vượng và phát triển. Nhiều gia đình Việt

Nam ở tỉnh Udonthani đã thích nghi với sự phát triển kinh tế bằng cách mở các cửa hàng để thích ứng với người Mỹ như mở cửa hàng cắt áo Veston, mở câu lạc bộ, v.v.. Giai đoạn này trình độ kinh tế của người Việt Nam tỉnh Udonthani được nâng lên rất nhiều so với thời ban đầu.

Hiện nay Việt kiều ở Udonthani đóng vai trò quan trọng trong việc phát triển kinh tế tỉnh Udonthani. Việt kiều ở Udonthani làm rất nhiều nghề trong tỉnh Udonthani như kinh doanh vải, vàng và kim cương, máy điện tử, nhà máy, món ăn Việt Nam, buôn bán lẻ, v.v..

2.3. Đặc điểm xã hội của cộng đồng Việt kiều tỉnh Udonthani

2.3.1. Điều kiện môi trường

Trong giai đoạn ban đầu của cộng đồng Việt kiều tỉnh Udonthani gồm có hai làng Việt Nam. Đó là làng Noong Ôn và làng Noong Bua. Làng Noong Ôn là một khu rừng nhỏ, chỉ có dăm nóc nhà lá của người Việt Nam di cư đến đây khai hoang sinh sống. Noong Ôn nằm ở nông thôn của tỉnh Udonthani. Khu vực bên cạnh Noong Ôn đều là ruộng và rừng. Việc đi lại của người ở Noong Ôn chủ yếu là đi bộ. Người Việt trong làng Noong Ôn sinh sống bằng nghề nông như chăn nuôi, làm vườn, trồng khoai lang. Một làng Việt Nam nữa của Việt kiều tỉnh Udonthani là làng Noong Bua. Ở đây Việt kiều làm vườn, trồng trọt và đánh cá.

Đến giai đoạn tản cư của Việt kiều từ Lào sang Thái Lan và trực tiếp đến Udonthani, họ chủ yếu sinh sống trong thành phố Udonthani. Người Việt Nam ở Udonthani tập trung thuê nhà gần nhau. Đặc điểm nhà cửa thời ban đầu của người Việt Nam ở đây đều là nhà làm bằng đất hoặc làm bằng gỗ. Các nhà tầng đều nằm giáp với nhau liền suốt ngõ và mỗi nhà chỉ có hai tầng. Gia đình nào có tiền thì đi thuê nhà gỗ của người Thái còn gia đình nào không nhiều tiền thì thuê nhà đất và mái nhà làm bằng cỏ. Mỗi nhà có diện tích khoảng 64 m² trở lên. Trong các xóm thường có đất trống và được bà con Việt kiều trong làng chơi thể thao. Còn đặc điểm chung của các làng người Việt Nam thời đó là đường trong làng cũng là đường đất rộng khoảng 4 - 7 mét và trong các nhà Việt kiều đều không có những

loại máy điện tử bởi thời đó ai cũng nghèo. Sau 1/6, khả năng kinh tế của các gia đình Việt kiều ở đây dần dần nâng cao lên. Nhiều nhà đã xây lại thành nhà xi măng. Làng Noong Bua, giai đoạn này, đã bị nhập một phần vào thành phố Udonthani. Còn làng Noong On giai đoạn này đã biến thành chiến khu. Trong chiến khu Noong On có Việt kiều sinh sống khá đông, đặc biệt là người Việt cũ.

Hiện nay điều kiện môi trường trong cộng đồng Việt kiều tỉnh Udonthani cũng phát triển theo xu hướng phát triển đô thị hóa của tỉnh Udonthani. Hai làng Việt Nam thời xưa trong tỉnh Udonthani đã không còn. Làng Noong Bua đã giải tán và bán đất đai cho một số công ty của người Hoa. Còn làng Noong On hiện nay không còn người Việt Nam sinh sống.

2.3.2. Giáo dục

Việc giáo dục và đào tạo thời kỳ ban đầu trong cộng đồng Việt kiều tỉnh Udonthani bắt đầu từ khi các nhà cách mạng Việt Nam đến Udonthani xây dựng làng Việt Nam và khuyến khích bà con Việt kiều ở đây học tập chính trị, tiếng Việt và khôi phục văn hóa Việt Nam. Sau đó, khi Bác Hồ sang Udonthani hoạt động, Bác Hồ đã chủ trương và xin phép chính phủ Xiêm xây dựng nhà trường cho trẻ em Việt kiều, khuyến khích mọi người học tiếng Xiêm, mở rộng việc học chữ quốc ngữ. Nhà trường của Việt kiều ở Udonthani là nhà trường được chính phủ Xiêm cho phép xây dựng đầu tiên.

Đến giai đoạn năm 1946-1949, Việt kiều tỉnh Udonthani mới bắt đầu cuộc sống mới trên mảnh đất Udonthani. Họ được chính phủ Thái Lan giúp đỡ nhiều. Quan trọng nhất đối với việc đào tạo giúp con cháu Việt kiều là được chính phủ Thái Lan cho phép mở lớp trung học đầu tiên vào năm 1949. Nhưng sau khi chính phủ Thống chế Luang Phibunsongkhrum lên nắm quyền, tình hình ở Thái Lan đã thay đổi hoàn toàn và trường học này phải giải tán. Từ cuối thập kỷ 1950 đến giữa thập kỷ 1990, Việt kiều tỉnh Udonthani bị cấm đi học bởi chính sách cấm học của chính phủ Thái

Lan. Vì vậy theo suy nghĩ của người Việt Nam tỉnh Udonthani, việc học hành là nhiệm vụ quan trọng. Cho nên các làng Việt kiều tỉnh Udonthani bắt đầu mở lớp bí mật giảng dạy con cháu Việt kiều. Gọi là “học kiều”. Giữa thập kỷ 1990, chính phủ Thái Lan cấm mở lớp giảng dạy bí mật nhưng cho phép người Việt Nam vào học ở trường Thái Lan. Vì vậy về sau, con cháu người Việt Nam đều vào học ở trường Thái Lan.

Về trình độ văn hóa của Việt kiều tỉnh Udonthani, thế hệ thứ nhất biết chữ khoảng 90 %. Mù chữ khoảng 10 %. Còn Việt kiều thế hệ thứ hai biết chữ khoảng 95 % và trung bình học hết lớp 7. Cuối cùng là thế hệ thứ ba trở đi phần nhiều đã tốt nghiệp bậc đại học và chủ yếu có trình độ văn hoá cao.

2.3.3. Dân cư

Người Việt cũ tỉnh Udonthani chủ yếu là người miền Trung Việt Nam. Hiện nay theo cuộc khảo sát của chúng tôi chỉ thấy có khoảng vài gia đình người Việt cũ đang sinh sống ở Udonthani. Và nhiều người Việt Nam ở đây cho rằng người Việt cũ thế hệ thứ nhất và thế hệ thứ hai đều đã mất. Chỉ còn thế hệ ba trở đi, nhưng con cháu của người Việt cũ tỉnh Udonthani cũng đã chuyển sang tỉnh khác. Còn người Việt cũ thế hệ thứ hai trở đi đều sinh ra tại tỉnh Udonthani.

Người Việt mới tỉnh Udonthani đã tản cư sang Thái Lan khoảng năm 1946-1947. Hiện nay Udonthani có khoảng 1.500 gia đình người Việt mới sinh sống (khoảng 12.000 người). Chủ tịch Hội người Việt Nam tỉnh Udonthani, ông Lê Văn Yên cho rằng: người Việt mới tỉnh Udonthani đến từ miền Bắc chiếm khoảng 60 %; người Việt Nam đến từ miền Trung chiếm khoảng 39 % và người Việt Nam đến từ miền Nam chỉ chiếm khoảng 1 %. Việt kiều tỉnh Udonthani thế hệ thứ hai sinh ra tại tỉnh Udonthani chiếm khoảng 40% còn 60% là người Việt đến từ các tỉnh khác đến Udonthani làm ăn. Còn Việt kiều thế hệ thứ ba trở đi đều sinh ra tại tỉnh Udonthani.

2.3.4. Khu vực sinh sống của Việt kiều ở tỉnh Udonthani

Sau khi cộng đồng Việt kiều tỉnh Udonthani ra đời, Việt kiều sinh sống tập trung ở ba khu vực trong tỉnh Udonthani gồm có thành phố Udonthani, làng Noong On và làng Noong Bua. 3 khu vực này đều nằm trong huyện Mueang Udonthani. Đến năm 1946-1947, người Việt mới tản cư từ Lào sang chủ yếu tập trung ở trong thành phố tỉnh Udonthani và một số người chuyển đến sinh sống tại làng Noong On và làng Noong Bua. Hiện nay Việt kiều tỉnh Udonthani chủ yếu tập trung sinh sống ở trung tâm thành phố Udonthani. Ngoài huyện Mueang Udonthani có người Việt Nam sinh sống đông đúc ra còn có 3 huyện lẻ trong tỉnh Udonthani cũng có người Việt Nam sinh sống như huyện Kumphawapi, Phen và Ban Phue.

CHƯƠNG 3: ĐỜI SỐNG VĂN HÓA CỦA CỘNG ĐỒNG VIỆT KIỀU TỈNH UDONTHANI

3.1. Nếp sống của Việt kiều tỉnh Udonthani

Nếp sống của Việt kiều tỉnh Udonthani đã đi theo quá trình phát triển xã hội của tỉnh Udonthani từng giai đoạn. Nếp sống của người Việt ở đây đã đi cùng với sự phát triển và lịch sử từng giai đoạn của tỉnh Udonthani. Còn phạm vi trong cộng đồng, nếp sống của Việt kiều tỉnh Udonthani đã hoà nhập vào xã hội Thái Lan, làm cho nếp sống Việt Nam trong cộng đồng bị giao thoa với văn hóa Thái Lan.

3.2. Sự hội nhập và bảo tồn văn hóa Việt Nam của cộng đồng Việt kiều tỉnh Udonthani

3.2.1. Về văn hóa phi vật thể

3.2.1.1. Ngôn ngữ

Cộng đồng Việt kiều ở Udonthani thường sử dụng tiếng Thái I-xan trong phạm vi ngoài xã hội. Việt kiều ở đây thường sử dụng tiếng Việt và tiếng Thái I-xan trong gia đình.

Về mặt cá nhân, người Việt cũ tỉnh Udonthani thế hệ thứ nhất (thế hệ bố mẹ) thường sử dụng tiếng Việt để giao tiếp với người Việt trong cộng đồng. Còn ngoài xã hội người Việt cũ thế hệ thứ nhất thường sử dụng tiếng

Thái I-xản. Còn thế hệ thứ hai trở đi, đều được sinh ra tại tỉnh Udonthani, nên họ chỉ biết sử dụng tiếng Thái I-xản thôi. Hiện nay người Việt cũ tỉnh Udonthani chỉ còn thế hệ thứ ba trở đi không biết tiếng Việt. Còn người Việt mới tỉnh Udonthani, người Việt mới thế hệ thứ nhất (thế hệ bố mẹ) đều sử dụng tiếng Việt để giao tiếp với nhau trong cộng đồng hoặc với những người Việt ở các tỉnh khác hoặc với người Việt ở Việt Nam. Trong gia đình họ đều giao tiếp bằng tiếng Việt. Tuy nhiên chỉ có thế hệ thứ hai (thế hệ con) mới hiểu được tiếng Việt bởi ngày xưa đã học ở lớp tiếng Việt, còn khi giao tiếp với thế hệ thứ ba (thế hệ cháu) và thế hệ thứ tư (thế hệ chắt) thì họ phải sử dụng tiếng Thái chuẩn để cho con cháu hiểu. Còn người Việt thế hệ thứ ba (thế hệ cháu) và thứ tư (thế hệ chắt) đều không biết tiếng Việt bởi họ đã vào học trường Thái Lan. Cho nên họ đều sử dụng tiếng Thái trong cả phạm vi xã hội và phạm vi gia đình.

3.2.1.2 Tôn giáo và tín ngưỡng

Việt Nam tỉnh Udonthani thì hiện nay có khoảng 98 % Việt kiều tỉnh Udonthani theo đạo Phật. Số còn lại là người Việt theo đạo Thiên Chúa.

3.2.1.3. Lễ tiết thường niên

Cộng đồng Việt kiều tỉnh Udonthani vẫn giữ gìn và bảo tồn được những lễ tiết thường niên trong năm, thể hiện văn hóa quê hương cho đến ngày nay. Trong một năm, Việt kiều tỉnh Udonthani thường tổ chức những lễ tiết thường niên như Tết Nguyên Đán, Tết Trung Thu, ngày sinh nhật Bác Hồ, ngày Quốc khánh, lễ cưới, lễ tang và ngày giỗ.

3.2.1.4. Giáo dục trong gia đình

Việc giáo dục trong gia đình Việt kiều tỉnh Udonthani bị ảnh hưởng từ Nho giáo và được kế thừa từ thế hệ ông bà đến thế hệ sau. Người lớn sẽ dạy con cháu yêu gia đình, tôn trọng bố mẹ và người lớn, yêu anh chị em, chăm chỉ học, làm điều tốt, v.v.. Đối với xã hội, trước đây người lớn thường dạy con cháu yêu thương người Thái. Vì người Thái đã giúp đỡ người Việt Nam.

Hiện nay các gia đình Việt kiều đều dạy con phải biết nguồn gốc của mình, giữ gìn văn hoá tốt đẹp của mình như giữ gìn việc thờ cúng tổ tiên trong ngày Tết và ngày giỗ.

3.2.2. Văn hóa hữu thể của cộng đồng Việt kiều

3.2.2.1. Bàn thờ Tổ quốc

Bàn thờ Tổ quốc được các gia đình Việt kiều tỉnh Udonthani thờ cúng trong các ngày quan trọng như ngày Tết, ngày giỗ, ngày Quốc Khánh và ngày sinh nhật Bác Hồ. Cho nên ngày xưa các đám cưới của Việt kiều tỉnh Udonthani cần phải đặt bàn thờ Tổ Quốc để cúng và chụp ảnh trước mặt bàn thờ. Tuy nhiên, phong tục này hiện nay không còn nữa trong cộng đồng Việt kiều tỉnh Udonthani.

3.2.2.2. Bàn thờ tổ tiên

Các gia đình Việt kiều tỉnh Udonthani đều có bàn thờ tổ tiên. Bàn thờ gia tiên của Việt kiều tỉnh Udonthani có hình dáng đơn giản, tức là có ảnh gia tiên và một số hoa, nến, hương, hoa quả trang trí. Hiện nay, họ thường đặt bàn thờ tổ tiên trong gia đình con trưởng. Và đến ngày thờ cúng, mọi người trong gia đình sẽ đến nhà để cúng gia tiên.

3.2.2.3. Đền

Tỉnh Udonthani có một đền thờ chung của cộng đồng Việt kiều tỉnh Udonthani, đó là đền thờ Trần Hưng Đạo. Đền thờ Trần Hưng Đạo là nơi tập trung những Việt kiều cao tuổi đến cúng trong ngày lễ quan trọng trong năm. Đền thờ Trần Hưng Đạo nằm trên đường Wathananuwong, xã Mak Kheang, huyện Mueang, tỉnh Udonthani.

3.2.2.4. Nghĩa trang

Nghĩa trang của cộng đồng Việt kiều tỉnh Udonthani cách thị xã Udonthani khoảng 21 cây số, nằm trong làng Phôn Ngam, đường Udon-Sakon, huyện Mueang, tỉnh Udonthani. Hoạt động lớn nhất trong năm của nghĩa trang này được tổ chức vào ngày 23/12 âm lịch, đó là ngày tảo mộ. Trong ngày tảo mộ bà con Việt kiều sẽ đến làm lễ cúng và dọn dẹp mộ.

3.2.2.5. Mộ liệt sĩ

Trong tỉnh Udonthani có một Khu mộ liệt sĩ nằm trong chùa Thip-Pha-Ya-Rat-Tha-Ni-Mit (chùa Bán Chịch), tại khu vực ngã tư giữa đường Naresuan và đường Thạ Hán, xã Mak Kheng, huyện Mường, tỉnh Udonthani. Khu mộ liệt sĩ này được Việt kiều tỉnh Udonthani xây dựng với mục đích tôn trọng và nhớ ơn người chiến đấu vì sự nghiệp cứu nước, Khu mộ gồm mộ 5 liệt sĩ.

3.2.2.6. Khu tưởng niệm Chủ tịch Hồ Chí Minh

Khu tưởng niệm Chủ tịch Hồ Chí Minh là một trong những biểu tượng văn hóa hữu thể của cộng đồng Việt kiều tỉnh Udonthani. Khu tưởng niệm Chủ tịch Hồ Chí Minh nằm tại làng Noong Ôn, xã Chiang Phin, tỉnh Udonthani, được phát triển thành khu du lịch mang tính lịch sử của Chủ tịch Hồ Chí Minh. Hiện nay Khu tưởng niệm Chủ tịch Hồ Chí Minh là nơi tập hợp bà con Việt kiều tỉnh Udonthani để hoạt động cùng nhau như ngày Tết và ngày Quốc Khánh.

3.2.3. Ăn, mặc của cộng đồng Việt kiều tỉnh Udonthani

3.2.3.1. Ẩm thực Việt Nam

Ẩm thực Việt Nam trong cộng đồng Việt kiều tỉnh Udonthani được kế thừa từ thời xưa cho đến ngày nay. Hương vị của các món ăn Việt Nam ở đây cũng khác với món ăn ở trong nước bởi nó là sự hài hòa giữa món ăn ở Thái Lan và các nguyên liệu nấu món ăn Việt Nam. Trong cộng đồng Việt kiều tỉnh Udonthani, gia đình Việt kiều vẫn nấu món ăn Việt Nam ăn hàng ngày. Về cách ăn, Việt kiều tỉnh Udonthani chủ yếu sử dụng thìa và đĩa ăn hàng ngày. Họ không sử dụng đũa giống như ở Việt Nam.

3.2.3.2. Áo tân thời (Áo dài)

Áo dài là áo truyền thống của phụ nữ Việt Nam và thể hiện đến bản sắc văn hóa Việt Nam. Trong cộng đồng Việt kiều tỉnh Udonthani, áo dài tồn tại cùng Việt kiều từ xưa đến nay. Kiểu dáng áo dài của Việt kiều tỉnh Udonthani hoàn toàn giống với áo dài ở Việt Nam. Hiện nay áo dài chỉ được sử dụng trong một số dịp chính thức liên quan tới Việt Nam như là lễ

chào đón các nhà lãnh đạo Việt Nam từ bên nước, chào đón chính thức các đoàn từ Việt Nam sang, chào đón Đại sứ, Công sứ Việt Nam tại Thái Lan và liên hoan nội bộ trong cộng đồng Việt kiều tỉnh Udonthani.

KẾT LUẬN

1. Có thể nói rằng luận văn này là luận văn đầu tiên nghiên cứu tổng hợp các đặc điểm của cộng đồng Việt kiều tỉnh Udonthani.

2. Cộng đồng Việt kiều tỉnh Udonthani là một cộng đồng Việt kiều trên mảnh đất Thái Lan đã tồn tại khá sớm và vượt qua nhiều giai đoạn lịch sử quan trọng trên mảnh đất Thái Lan. Ngoài ra, còn là trung tâm của cuộc vận động Việt kiều ở Thái Lan từ xưa đến nay.

3. Đặc điểm chính trị của cộng đồng Việt kiều ở Thái Lan:

3.1. Trong cộng đồng Việt kiều tỉnh Udonthani có thể phân chia Việt kiều đang sinh sống thành hai loại: người Việt cũ và người Việt mới. Đối với người Việt cũ đã di cư vào sinh sống trên mảnh đất Udonthani từ đầu thế kỷ XX cho đến ngày hôm nay còn người Việt mới đã tản cư vào tỉnh Udonthani năm 1946 và sinh sống trên mảnh đất Udonthani đến ngày hôm nay.

3.2. Đơn vị hành chính của chính phủ Thái Lan đối với Việt kiều và tổ chức xã hội trong cộng đồng Việt kiều tỉnh Udonthani đã thay đổi theo từng giai đoạn khác nhau và được tổ chức với mục đích khác nhau.

3.3. Chính sách của chính phủ Thái Lan đối với Việt kiều từ xưa đến nay đã thay đổi theo từng giai đoạn khác nhau.

3.4. Quan hệ gắn bó của Việt kiều với đất nước Việt Nam. Việt kiều tỉnh Udonthani đã sinh sống trên mảnh đất Thái Lan gần một thế kỷ nhưng họ vẫn gắn bó với quê hương đất nước của họ.

4. Đặc điểm về kinh tế của cộng đồng người Việt kiều tỉnh Udonthani. Kinh tế của Việt kiều ở Udonthani phụ thuộc vào chính sách của chính phủ Thái Lan đưa ra theo từng giai đoạn và đặc biệt là phụ thuộc vào quá trình phát triển của tỉnh Udonthani.

5. Đặc điểm xã hội của cộng đồng người Việt kiều tỉnh Udonthani:

5.1. Điều kiện môi trường trong cộng đồng Việt kiều tỉnh Udonthani đã thay đổi cùng với sự phát triển của tỉnh Udonthani. Nhưng dần dần Việt kiều tỉnh Udonthani đã tiến bộ lên và có kinh tế khá hơn thời xưa, điều kiện môi trường dần dần thay đổi theo xu hướng đô thị hóa của tỉnh Udonthani.

5.2. Về giáo dục, trong cộng đồng Việt kiều tỉnh Udonthani đã thay đổi theo từng giai đoạn khác nhau. Trong giai đoạn ra đời cộng đồng Việt kiều tỉnh Udonthani đến năm 1950, Việt kiều ở Udonthani được học hành ở trường học mà chính quyền Thái Lan cho phép. Từ năm 1950 đến giữa thập kỷ 1990, việc đào tạo giáo dục trong cộng đồng Việt kiều tỉnh Udonthani phải học theo “học kiều”, tức là gia đình Việt kiều mở lớp dạy ở trong nhà bí mật bởi giai đoạn này chính phủ Thái Lan cấm Việt kiều học. Và sau giai đoạn đó Việt kiều mới có cơ hội bắt đầu vào học ở trường Thái Lan cho đến ngày nay.

5.3. Về dân cư, trong cộng đồng Việt kiều tỉnh Udonthani chia thành hai loại: người Việt cũ và người Việt mới. Người Việt cũ thế hệ thứ nhất chủ yếu là có quê ở miền Trung Việt Nam. Còn thế hệ sau này đều sinh ra tại Udonthani. Còn người Việt mới trong tỉnh Udonthani, người Việt mới thế hệ thứ nhất có quê cả ba miền: miền Bắc (60%) miền Trung (39%) và miền Nam (1%). Còn người Việt mới thế hệ thứ hai sinh ra tại tỉnh Udonthani chiếm khoảng 40% còn 60% là người Việt đến từ các tỉnh khác. Và Việt kiều thế hệ thứ ba trở đi đều sinh ra tại tỉnh Udonthani.

5.4. Khu vực sinh sống của Việt kiều trong tỉnh Udonthani ngày xưa tập trung ở thành phố Udonthani và khu vực gần thành phố gồm có làng Noong Ôn và làng Noong Bua. . Ngoài huyện Mueang Udonthani ra, Việt kiều còn tập trung ở trong các huyện lớn của tỉnh Udonthani.

6. Đặc điểm đời sống văn hóa của cộng đồng Việt kiều tỉnh Udonthani:

6.1. Nếp sống của Việt kiều tỉnh Udonthani đã thay đổi theo từng giai đoạn khác nhau. Và nó phụ thuộc vào chính sách đối với người Việt

Nam ở Thái Lan của chính phủ Thái Lan đưa ra và phụ thuộc vào khía cạnh xã hội của tỉnh Udonthani từng giai đoạn.

6.2. Về văn hóa, Việt Nam trong cộng đồng Việt kiều tỉnh Udonthani đã hội nhập vào văn hóa Thái Lan. Ngoài ra, văn hóa Việt Nam trong cộng đồng Việt kiều tỉnh Udonthani còn giao thoa với văn hóa Thái Lan.

7. Luận văn nghiên cứu bước đầu về các đặc điểm của cộng đồng Việt kiều tỉnh Udonthani như đặc điểm chính trị, kinh tế, xã hội và văn hóa. Còn rất nhiều phạm vi và đối tượng nghiên cứu theo hướng này đang chờ đợi được khai thác chẳng hạn có thể khảo sát cộng đồng Việt kiều ở các tỉnh khác ở Thái Lan. Bởi vì mỗi cộng đồng Việt kiều ở Thái Lan có những đặc trưng trong cộng đồng khác nhau. Vì vậy, chúng tôi hy vọng luận văn này sẽ đóng góp hiểu biết mới cho cả người Việt Nam lẫn người Thái Lan.